

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ФЕНТЕЗИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ПОЛЬСЬКОЇ ФАНТАСТИКИ
підготовки БАКАЛАВРА

Луцьк - 2021

Силабус навчальної дисципліни «Фентезі у контексті сучасної польської фантастики»
підготовки бакалавра.

Розробник: Вишневська Оксана Антонівна, доцент кафедри полоністики і перекладу,
кандидат філологічних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу
протокол № 1 від 27 серпня 2021 року

Завідувач кафедри:

(проф. Сухарева С.В.)

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Бакалавр	Вибіркова навчальна дисципліна
150 год. / 5 кредити		Рік навчання 4
		Семестр 7
		Лекції 38 год.
		Практичні 22 год.
ІНДЗ немає		Лабораторні
		Самостійна робота 80 год.
		Консультації 10 год.
	Форма контролю: <u>залік</u> (7 сем.)	
Мова навчання	Українська та польська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Вишнеvsька Оксана Антонівна

Кандидат філологічних наук

Доцент

Доцент кафедри полоністики і перекладу

+380965750799, vyshnevskia.oksana@vnu.edu.ua

Дні занять:

III. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Навчальний курс «Фентезі у контексті сучасної польської фантастики» є вибіркоvim теоретичним курсом, який вивчається студентами на четвертому курсі. Основними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Курс спрямований на формування у студентів цілісного уявлення про спрямований на ознайомлення студентів із теоретичними відомостями з польської фантастики загалом та жанру фентезі зокрема. Літературознавчий аналіз художніх текстів у культурних контекстах сприятиме розвитку творчого, оригінального мислення, вміння оцінювати набутий досвід та теоретичні знання, аргументовано відстоювати власну точку зору.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Фентезі у контексті сучасної польської фантастики» – допомогти студентам краще зрозуміти такий жанр, як фентезі, та виявляти його різновиди. Познайти з новими творами цього жанру в сучасній польській літературі.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Фентезі у контексті сучасної польської фантастики» є:

- з'ясувати специфіку фантастики як літературного концепту в літературознавчому дискурсі;
- визначати специфічні риси жанру фентезі в творах А.Сапковського, Я.Пекара, Я.Гжендовіча, Р.Форися, А.Пшекшти, Я.Комуда, Я.Дукая та ін.;
- аналізувати тексти вищезгаданих авторів щодо наявності у них магії та фольклорних персонажів;
- виявляти схожість і відмінність термінів «фентезі», «фантастика», «наукова фантастика»;
- визначати місце жанру «фентезі» в літературі та його генезу;
- розкривати бінарну етичну опозицію «добро-зло» в фентезійних творах;
- осмислювати проблему людського вибору, відповідальності, свободи, участі в розбудові чи руйнації світу;
- формувати навички самостійної роботи і наукової творчості.

3. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність вчитися і опановувати нові знання.

Здатність спілкуватися іноземними мовами, працювати в міжнародному контексті, пропагувати культурні цінності світового значення.

Знання та розуміння предметної галузі, здатність здійснювати професійну діяльність.

Здатність виявляти, ставити проблеми та знаходити шляхи їхнього вирішення.

Фахові компетентності:

Здатність здійснювати пошук інформації, об'єктивно її оцінювати, обробляти з метою використання під час аналізу філологічних явищ, історико-культурних реалій, методик навчання і виховання та задля результативної реалізації навчально-виховного процесу, послуговуючись сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями.

Здатність використовувати у професійній роботі знання про світовий літературний процес загалом, український й польський зокрема, їхній зв'язок з мистецтвом, реалізацію у перекладах, акцентувати роль здобутків письменства під час формування національної свідомості, моральних засад та ціннісних орієнтацій, розширення особистісного тезауруса школяра, його соціокультурних компетентностей.

Здатність оперувати в освітній та дослідницькій роботі спеціальною термінологією, категоріями й поняттями у процесі інтерпретації реалій історико-культурного процесу, аналізу філософських учінь, порівняння і зіставлення мовних та літературних явищ, зразків перекладу.

Здатність демонструвати безпосередню приналежність до слов'янського мовно-культурного простору, послуговуючись знаннями національних мов, літератур, історико-культурних процесів, усвідомлювати особливості лінгвальної та концептуальної картин світу слов'ян загалом, поляків зокрема, формувати інтерес до їхнього вивчення в учнів.

Здатність дотримуватись в професійній та дослідницькій роботі, у громадському житті принципів толерантності, доброчесності, відповідальності, справедливості, партнерства, компетентності, законності.

Програмні навчальні результати:

Популяризує світові та національні культурні цінності, пропагує здоровий спосіб життя.

Проявляє самостійність і відповідальність у професійній та дослідницькій роботі, здатність працювати у команді, дотримуватись етичних принципів і засад академічної доброчесності.

Ефективно працює з інформацією з різних джерел: добирає необхідні відомості, критично аналізує й інтерпретує їх, впорядковує, класифікує й систематизує.

Володіє відомостями щодо різноманітних мовно-літературних і суспільно-історичних явищ та процесів, оперує базисними філологічними, перекладознавчими, світоглядними поняттями, розуміє специфіку сучасних гуманітарних знань, презентує їх у результатах своєї професійної діяльності.

Здійснює порівняльний аналіз мовно-літературних явищ, різних зразків перекладу, базуючись на знаннях про мову як особливу знакову систему, літературу як мистецтво художнього слова, переклад як форму міжнаціональної комунікації.

Знає тенденції розвитку світової літератури, особливості польського й вітчизняного літературних процесів, розрізняє епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі, визначає взаємовпливи, трактує літературний переклад як форму взаємозбагачення національних культур, використовує ці відомості для формування соціокультурних компетентностей у школярів.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичний аспект жанру фентезі						
Тема 1. Проблема дефініції жанру «фентезі». Історія становлення та розвитку жанру, його предтечі, а саме фантастика та наукова фантастика.	14	4	2	6	2	ДС – 2 Т – 1
Тема 2. Основні риси жанру фентезі, літературні прийоми, котрі застосовуються при написанні твору цього жанру.	10	2		8		
Тема 3. Класифікації жанру: проблемно-тематичний (містично-філософське, метафоричне, героїчне та ін.), жанрово-стилістичний (високе і низьке), хронологічний (класичне й історичне).	14	4	2	8		ДС – 2 Т – 1
Тема 4. Нові піджанри фентезі: фентезі романтичне, фентезі гумористичне, фентезі окультне, фентезі етичне, фентезі сакральне тощо.	14	4	2	6	2	ДС – 2 Т – 1
Тема 5. Фентезі як один із жанрів масової літератури.	10	2		8		
Разом за модулем 1	62	16	6	36	4	9
Змістовий модуль 2. Жанр фентезі у творчості сучасних польських письменників						
Тема 6. Фантастичний цикл А.Сапковського «Відьмак»:	24	4		8		

структура, специфіка жанру, герої.						
Екранізація як спосіб адаптації циклу		2	2			ДС – 2 Т – 1
Відеоігри про пригоди відьмака Геральда			2			ДС – 2 Т – 1
Комікси за мотивами фантастичного циклу А.Сапковського			2			ДС – 2 Т – 1
Реальний та фантастичний світи у циклі про відьмака А.Сапковського		2	2			ДС – 2 Т – 1
Тема 7. Я.Дукай – теоретик і творець технофентезі (есеї «Filozofia fantasy»).	18	2	2	8	2	ДС – 2 Т – 1
Віртуальна реальність у творчості Я.Дукая (аналіз оповідання «Irrehaare»).			2			ДС – 2 Т – 1
Творчість Я.Дукая в контексті польської фантастичної літератури.		2				
Тема 10. Гумористичне фентезі у творах Я.Пекари	14	2	2	6	2	ДС – 2 Т – 1
Фантастичні алюзії в «Cykle Inkwizitorskim» Я.Пекари		2				
Тема 12. Молодіжне фентезі Є.Бялоленцької (на прикладі циклу «Kroniki drugiego kręgu»).	10	2		8		
Тема 13. Фантастична сага Я. Гжендовіча «Pan Lodowego Ogrodu».	12	2	2	6	2	ДС – 2 Т – 1
Тема 14. Ангели і демони в художній версії М.Л.Коссаковської.	10	2		8		
Разом за модулем 2	88	22	16	44	6	24
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота №1						30
Модульна контрольна робота №2						30
ІНДЗ						7
Всього годин / Балів	150	38	22	80	10	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, ІНДЗ – індивідуальне завдання.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів включає підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання системи вправ практичного характеру.

Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного тестування і відбиває в загальній оцінці за тему.

Зміст самостійної роботи студентів

№ з/п	Тема
1	Тема 1. Екранізація циклу А.Сапковського «Відьмак» 1. Переглянути фільм за одним із романів циклу про Відьмака. 2. Визначити способи інтерпретації художнього тексту у фільмі. 3. Порівняти кіно версію та текст. Висловити власну думку про доцільність/ недоцільність такої адаптації художнього твору.
2	Тема 2. Фентезі в польській літературі Підготувати презентацію на одну із запропонованих тем: 1. Фантастичний цикл А.Пилипука «Jakub Wędrowiec». 2. А.Земьяньський та його фантастичні оповідання. 3. Фантастичний цикл Р.Денбського «Żelazny kruk».

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента:

Всі студенти повинні відвідувати лекції й практичні заняття. У разі непередбачених ситуацій інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. В такому випадку студенти мають самостійно опрацювати пропущений матеріал і вчасно його здати. За об'єктивних причин (наприклад, карантинні обмеження) навчання може відбуватись в он-лайн формі.

Під час лекцій та практичних занять студент не повинен займатися іншими справами, користуватися мобільним телефоном без потреби.

Політика щодо академічної доброчесності відповідно [Кодексу академічної доброчесності](#):

Під час проведення контрольних робіт забороняється користуватися мобільними пристроями. Списані роботи не будуть зараховані. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Контрольні роботи студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями, не містити плагіату. Всі запозичення та цитування потрібно відповідно оформити. Відсутність посилань на використані джерела, списування та інші нехтування академічною доброчесністю є неприпустимими.

Політика щодо дедлайнів та перекладання:

Всі види робіт потрібно здавати у визначений термін. Якщо студент без поважної причини порушує термін здачі, оцінка може бути знижена на 50 % від максимальної кількості балів, передбачених за виконання роботи. Перекладання модулів відбувається лише за наявності поважних причин.

*Під час вивчення вибіркового курсу визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають вибіркового курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані [подані за посиланням](#).

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Перелік питань до заліку

1. Історія становлення та розвитку жанру фентезі в польській літературі.
2. Фантастика та наукова фантастика як попередники жанру фентезі.
3. Питання визначення жанру фентезі та його риси.
4. Проблемно-тематична класифікація творів жанру фентезі.
5. Жанрово-стилістична класифікація творів жанру фентезі.
6. Історична класифікація творів жанру фентезі.
7. Фентезі романтичне: тематика та художні параметри жанту.
8. Фентезі гумористичне: проблематика та зв'язок з епрхою.
9. Фентезі окультне та його особливості.
10. Світ героїв та подій у фентезі етичному.
11. Фентезі та масова література.
12. Історія написання, структура фантастичного циклу А.Сапковського «Wiedźmin».
13. Пригоди відьмака Геральта (на прикладі аналізу одного з творів циклу «Wiedźmin»).
14. Екранізація фантастичного циклу про Відьмака. Аналіз одного з фільмів.
15. Реальний та фантастичний світи у циклі про відьмака А.Сапковського.
16. Я.Дукай – теоретик і творець технофентезі. Аналіз есею «Filozofia fantasy».
17. Віртуальна реальність та способи її зображення в оповіданні Я.Дукая «Irrehaare».
18. Творчість Я.Дукая і С.Лема: зіставний аналіз.
19. Фантастичні алузії в «Cykle Inkwizitorskim» Я.Пекари.
20. «Kroniki drugiego kręgu» Є.Бялоленцької як приклад молодіжної фантастики.
21. Проблематика та герої фантастичної саги Я. Гжендовіча «Pan Lodowego Ogrodu».
22. Фантастичний світ творів М.Л.Коссаковської.

VIII. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

IX. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бовсунівська Т. Фентезі: метафізичні межі роману. *Теорія літературних жанрів : Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману* : Підручник. Київ, 2009. С. 442–455.
2. Вишнеvsька О. Кіноверсія роману Станіслава Лема «Повернення з зірок» як спосіб інтерпретації наративу // Закарпатські філологічні студії. Випуск 8. Т. 2. Ужгород, 2019. С. 151 – 155.
3. Півень С. Жанрові межі фентезі (на матеріалі "Саги про відьмака" Анджея Сапковського) *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. 2013. Вип. 21. С. 302–310.

4. Развадовская Н. Фэнтези А. Сапковского: синтез мировой и национальной культур. Режим доступа: <https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/24377/1/200-210>.
5. Gorliński–Kucik P. Tradycja literacka w «Lodzie» – między parodią a symulacją. *Tradycja współcześnie – repetycja czy innowacja.* / Red. A. Jarmuszkiewicz, J. Tabaszewska. Kraków, 2012. S. 191–198.
6. Grzędowicz J. Pan Lodowego Ogrodu. Lublin, 2021. 660 s.
7. Dukaj J. Łódź. Kraków, 2007. 1054 s.
8. Dukaj J. Czarne oceany. Warszawa, 2016. 494 s.
9. Kaczor K. Geralt, czarownice i wampir. Recykling kulturowy Andrzeja Sapkowskiego. Gdańsk, 2006
10. Mrowiec M. Juliusz Słowacki i Jacek Dukaj – lodowaty dialog między tekstami. *Postscriptum Polonistyczne.* 2009. № 2. S. 123–141.
11. Piekara J. Charakternik. Lublin, 2019. 378 s.
12. Piekara J. Przeklęte kobiety. Lublin, 2020. 424 s.
13. Piekara J. Sługa Boży. Lublin, 2015. 392 s.
14. Piekara J. Ja, Inkwizytor. Dotyk zła. Lublin, 2013. 348 s.
15. Piekara J. Ja, Inkwizytor. Łowcy dusz. Lublin, 2014. 400 s.
16. Pilipuk A. Kroniki Jakuba Wędrowycza. Lublin, 2011. 290 s.
17. Sapkowski A. Ostatnie życzenie : zbiór opowiadań. Warszawa, 2011. 288 s.
18. Sapkowski A. Miecz przeznaczenia : zbiór opowiadań. Warszawa, 2011. 344 s.
19. Sapkowski A. Krew elfów. Warszawa, 2011. 296 s.
20. Sapkowski A. Czas pogardy. Warszawa, 2011. 320 s.
21. Sapkowski A. Chrzest ognia. Warszawa, 2011. 334 s.
22. Sapkowski A. Wieża Jaskółki. Warszawa, 2011. 428 s.
23. Sapkowski A. Pani Jeziora. Warszawa, 2011. 520 s.
24. Sapkowski A. Sezon burz. Warszawa, 2013. 404 s.
25. Trębicki G. Fantasy. Ewolucja gatunku. Kraków, 2007. 188 s.
26. Uniłowski K. Lord Dukaj albo fantasta wobec mainstreamu. *Kup Pan książkę! Szkice i recenzje.* Katowice, 2008. S. 335–354.